

Європейський фонд солідарності з українським кіно був започаткований під час Генеральної асамблеї в Каннах у травні 2022 року. Його фундаторами стали міністерка культури Франції Ріма Абдул Малак, міністр культури Люксембургу Сем Тансон і міністерка культури Німеччини Клаудія Рот. Цей багатосторонній фонд допомагає українським кінематографістам, які були змушені зупинити роботу над своїми фільмами після початку російського вторгнення. Також організація підтримує творчий і технічний обмін між українськими та європейськими кінематографістами.

Гранти отримали: «Прах, що осідає шаром на поверхні» Зої Лактіонової, «Особливе ставлення» Антоніо Лукіча, «Тіні» Поліни Келм, «За перемогу!» Валентина Васяновича. Загалом до конкурсу подано понад 80 заявок. У своєму зверненні польський режисер та продюсер «Apple Films» Даріуш Яблонський закликав наростити фінансування українського кіно і наголосив, що «українці – дуже талановитий народ, і має отримати вдвіть більше фінансову допомогу».

У Каннах було анонсовано, що Норвезький та Британський інститути кіно також доєднаються до фонду солідарності – й загальна кількість його партнерів зросла до 15. Сума субсидій на наступний рік перевищить 1,2 мільйона євро, що дозволить підтримати ще більше українських проєктів. Незабаром відбірковий комітет відкритим способом подасться до конкурсу.

Ксенія Жорноклей. 25.05.2023. <https://www.rfi.fr/uk>

Вистава «Марія» в культурній програмі Євробачення

У Ліверпулі під час Євробачення (травень, 2023) в рамках культурної програми у Unity Theatre – North West End UK за підтримки Ліверпульського кансіла і Манчестерського театру The Lowly було показано виставу «Марія» за романом-хронікою Уласа Самчука. Автори інсценізації – Юрій Радіонов і Шорена Шонія. Виконавці: Шорена Шонія, Олександр Бегма, Вадим Головка, Лаврентій Тарасевич, Вікторія Ільїна, Олена Шевцова, Юрій Радіонов. «Марія», написана 1933 року, – це перший в українській літературі твір про насильницьку колективізацію та Голодомор.

Фактично це було два тижні українського театру: відбулося сім показів вистави і вечір поезії. Вечір поезії тривав 40 хвилин – читання віршів доповнювала жива музика. Зал прийняв акторів дуже тепло, а в театрі сказали, що за весь час їхньої роботи вони не бачили поетичних вечорів такого рівня. Це була повноцінна вистава.

Для вистави «Марія» було замовлено в Україні три будиночки ручної роботи. Вони створили атмосферу. Телеканал BBC знімав репетиції й саму виставу, брав інтерв'ю в акторів, які англійською розповідали про події Голодомору, зображені у виставі, а також про український театр. В результаті BBC випустило документальний фільм, який показали на телеканалі шість разів.

Юрій Радіонов

Сцена з вистави «Марія» за романом Уласа Самчука. Режисер Юрій Радіонов. Ліверпуль. Травень, 2023.

«Це має увійти в світовий театральний канон»

Культурна дипломатія – це гра в довгу. Лише під час Євробачення можна охопити за кілька годин мільйонні аудиторії, решта жанрів потребують часу на створення, промоцію та досягнення глядачів. Якщо ми хочемо, щоб українська культура стала впізнаваною і оціненою світом, маємо запастись терпінням та бути готовими інвестувати. Наведу ще один приклад проєкту Сезону. Навесні відбулися покази вистави «Кассандра» за п'єсою Лесі Українки. Новий переклад драми англійською Ніни Мюррей поставила британська режисерка Гелен Істман. Один з показів в Оксфорді супроводжувала дискусія за участю професорки Едіт Голл, яка є однією з найавторитетніших у світі дослідниць античної драми та її переосмислення в світовій культурі.

Професорка пояснила, що зовсім нещодавно дізналась про те, що сто років тому маловідома авторка зі Східної Європи глибоко переосмислила класичний театр і написала блискучі твори з феміністичної, антиімперської, антиколоніальної (абсолютно сучасної) точки зору. «Це має увійти в світовий театральний канон», – резюмувала безапеляційно і на цьому не спинилась. У свою нову книгу про образ Трої у світовій культурі Голл вирішила додати розділ про Лесю Українку. Шкода лише, що бракує актуальних перекладів творів Лесі Українки англійською.

Фрагмент статті Тетяни Філевської «Чому культурна дипломатія важлива? Деякі висновки з сезону культури Велика Британія/Україна. УП. Життя. 26.05.2023.